

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 964

van **KLAAS SLOOTMANS**

datum: 30 augustus 2023

aan **HILDE CREVITS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN WELZIJN,
VOLKSGEZONDHEID EN GEZIN

Geestelijke gezondheidszorg - Financiering en afbakening bevoegdheden

In het Vlaams regeerakkoord staat te lezen op bladzijde 85: "Aangezien de federale overheid nog een belangrijk bevoegdheidspakket heeft op het vlak van geestelijke gezondheidszorg, gaan we met hen in dialoog om het aanbod op elkaar af te stemmen, toegankelijk en betaalbaar te maken en de financiering volgens de bevoegdheden af te bakenen."

1. Wat behelst die passage precies in hoofde van de Vlaamse Regering op het vlak van:
 - op elkaar afstemmen;
 - toegankelijk en betaalbaar maken;
 - de financiering af te bakenen volgens de bevoegdheden?
2. Welke stappen heeft de Vlaamse Regering daar tijdens deze legislatuur toe gezet ten aanzien van de Federale Regering?
3. In welke mate en hoe is de Federale Regering aan elk van die wensen van de Vlaamse Regering tegemoetgekomen?
4. Wat is desgevallend de stand van zaken?

**Vlaams
Parlement**

HILDE CREVITS

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID EN GEZIN

ANTWOORD

op vraag nr. 964 van 30 augustus 2023
van **KLAAS SLOOTMANS**

De verschillende bevoegde ministers voor geestelijke gezondheidszorg in België stemmen hun beleid af via de InterkabinettenWerkgroep Geestelijke Gezondheidszorg (IKW GGZ). Deze IKW volgt de verschillende hervormingen van de GGZ op.

De hervormingen in de GGZ komen, in opdracht van de Interministeriële Conferentie (IMC) Volksgezondheid, tot stand in overleg tussen de sector en alle betrokken overheden. Hiertoe werden het overlegorgaan GGZ-volwassenen, het comité voor het nieuw geestelijk gezondheidsbeleid voor kinderen en jongeren (COMMGKJ) en de Technische Werkgroep Ouderen opgericht

Hieronder som ik enkele beleidsthema's op waarrond we de afgelopen legislatuur hebben afgestemd en complementair geïnvesteerd in de geestelijke gezondheidszorg.

Een eerste punt waarin de Vlaamse en federale overheid met elkaar afstemmen is de **Riziv-conventie inzake eerstelijns psychologische hulpverlening** (verder Riziv-conventie). In opvolging van de pilootprojecten eerstelijns psychologische functie rond volwassenen en ouderen die de Vlaamse overheid had opgezet, heeft de federale overheid deze legislatuur bovengenoemde Riziv-conventie opgezet. Mijn federale collega voor Volksgezondheid heeft vrijgemaakt heeft voor de terugbetaling van psychologische zorg binnen de algemene ziekteverzekering. Daar was Vlaanderen al lang vragende partij voor. De eerdere Vlaamse pilootprojecten zijn ondertussen afgerond. De ervaringen uit deze projecten werden meegenomen bij de totstandkoming van de RIZIV conventie.

De conventie heeft tot doel om psychologische zorg toegankelijk en betaalbaar te maken. De prijzen van individuele en groepsessies zijn afgestemd op de prijzen van de Vlaamse Centra voor Geestelijke Gezondheidszorg (CGG). De toegankelijkheid wordt verhoogd doordat een burger terecht kan bij een geconventioneerde eerstelijns psycholoog (ELP) zonder doorverwijzing, alsook door ELP'ers aanwezig te laten zijn op vindplaatsen waar kwetsbare personen reeds aanwezig zijn.

Een vindplaats is een plaats waar personen met een psychische kwetsbaarheid elkaar ontmoeten met een ander doel dan psychische ondersteuning, bijvoorbeeld voor algemene zorg of vrijetijdsbesteding. Doordat de personen reeds op deze plaatsen komen, werkt dit drempelverlagend. De Vlaamse en federale overheid stemmen verder af rond mogelijke vindplaatsen, veelal organisaties gefinancierd vanuit de Vlaamse overheid die kunnen intekenen op de conventie en ELP'ers aannemen of hun lokalen ter beschikking stellen. Verschillende organisaties zoals de CGG, CLB, Huizen van het Kind, enz. werken reeds met eerstelijns psychologen via de conventie. Er wordt op toegezien dat er geen dubbelfinanciering is, gezien de prestaties van een ELP door het Riziv betaald worden.

De conventie zal voor 2024-2025 vernieuwd worden. Wijzigingen en besprekingen rond de nieuwe conventie worden opgevolgd door de Vlaamse overheid, het Departement Zorg maakt deel uit van het opvolgingscomité bij het Riziv.

Daarnaast is er een belangrijke rol weggelegd voor de Zorgraden van de eerstelijnszones. De Zorgraden vormen de link tussen het werkveld van de eerstelijnszones en de netwerken

geestelijke gezondheid (GG). De kennis van de Zorgraden draagt ertoe bij dat ze weten waar er nog ELP nodig zijn, ze de spreiding monitoren en ze vindplaatsen kunnen detecteren. Samen met de netwerken zorgen de zorgraden ervoor dat de kennis over de conventie verspreid wordt bij de netwerkpartners en eerstelijnszones.

Een volgend punt waarrond ik samenwerk met mijn federale collega is de **forensische zorg**.

Masterplan Forensische Zorg:

Ik heb samen met Minister van Justitie Vincent Van Quickenborne, minister van Volksgezondheid Frank Vandenbroucke en minister van Justitie en Handhaving Zuhal Demir de handen in elkaar geslagen om, samen met het werkveld, tot een toekomstplan forensische geestelijke gezondheidszorg te komen. Binnen de bestaande capaciteit en organisatie van het zorg- en welzijnslandschap kan er onvoldoende tegemoet gekomen worden aan de noden op het vlak van geestelijke gezondheidszorg (voor-, tijdens en na detentie) bij personen die strafbare feiten gepleegd hebben en waar een verband wordt gelegd met een onderliggende psychiatrische problematiek. Er is nood aan een globale en geïntegreerde aanpak rond forensische zorg, waarbij de zorgnood, gekoppeld aan behandeldoelen en beoogde resultaten, in plaats van het 'statuut van de zorggebruiker' zal bepalen welke behandeling er wordt voorzien.

Om dit te bereiken hebben de 4 betrokken ministers aan vzw Psyche de opdracht gegeven om een Masterplan Forensische Geestelijke Gezondheidszorg uit te werken. Het masterplan moet de toekomstige richting aangeven en kan gebruikt worden bij de volgende regeringsonderhandelingen. Vzw Psyche staat in voor de omkadering van het proces om samen met de stakeholders en experts uit het werkveld tot dit masterplan te komen. Vzw Psyche is een Vlaamse partnerorganisatie die de actoren in de geestelijke gezondheidszorg op verschillende manieren ondersteunt en wordt gesubsidieerd en aangestuurd onder mijn bevoegdheid.

Hervorming penitentiaire gezondheidszorg

In de Interministeriële Conferentie Volksgezondheid van maart 2018 werd beslist om te evalueren hoe de gezondheidszorg er binnen de muren van de gevangenis optimaal zou moeten uitzien en het best zou worden georganiseerd binnen de Vlaamse en Federale bevoegdheden. De bevoegdheden op het vlak van gezondheidszorg tijdens detentie zijn immers verdeeld over de federale overheid en de deelstaten. Binnen deze hervorming werden diverse werkgroepen (met vertegenwoordigers vanuit de verschillende administraties, koepels en werkveld) opgericht die rond specifieke thema's m.b.t. gezondheidszorg in de Belgische gevangenis een aantal aanbevelingen hebben geformuleerd. Aan de hand van de werkzaamheden van de werkgroepen werd een nieuw model voor penitentiaire gezondheidszorg uitgewerkt, dat stapsgewijs zal worden uitgerold aan de hand van pilootprojecten en bijkomende investeringen (zowel op federaal niveau als vanuit de deelstaten). Vanuit dit gezamenlijk streven naar een gelijkwaardige gezondheidszorg werken we toe naar een beleid aan goede gezondheidszorg voor personen in detentie.

Investeringen in het kader van de doorstroom van geïnterneerde personen

Gezien de stijging van het aantal geïnterneerde personen in detentie en de beperkte doorstroom van geïnterneerde personen doorheen het bestaande zorgtraject, werd in 2022 aan de netwerken ZTG (Zorgtrajecten Geïnterneerden) gevraagd om het bestaande zorgaanbod voor geïnterneerden te evalueren en op basis van eventuele noden projectvoorstellen in te dienen met het oog op optimalisering. De finaliteit is het verbeteren van de toeleiding van geïnterneerden naar de gepaste zorgomkadering en een verbetering van de doorstroming in het zorglandschap. Gezien de federale overheid binnen dit traject investeert in plaatsen en doelgroepen die behoren tot de Vlaamse bevoegdheid (initiatieven beschut wonen, psychiatrische verzorgingstehuizen, voorzieningen voor personen met een

beperking (VAPH)) werden de projectvoorstellen met de verschillende administraties besproken.

Investerings in de doelgroep kinderen en jongeren

Om een fundamentele paradigmashift te verwezenlijken rond mentale gezondheid bij kinderen en jongeren, werken verschillende zorg- en welzijnsactoren sinds 2015 intensief samen binnen de netwerken geestelijke gezondheid kinderen en jongeren. Binnen die netwerken worden tussen de partners afspraken gemaakt over het zorgaanbod. Dit aanbod situeert zich op het vlak van vroegdetectie en vroeginterventie, mobiel crisis -en behandel aanbod, intersectorale expertise-uitwisseling, zorg rond dubbeldiagnose (verstandelijke beperking in combinatie met psychische problemen),....

Zoals hierboven reeds gesteld is het COMMGKJ een overlegcomité opgericht met als doel aanbevelingen te formuleren i.f.v. de opvolging en evaluatie van het nieuw geestelijk gezondheidsbeleid voor de doelgroep kinderen en jongeren. Vanuit de COMMGKJ zijn al verschillende thematische werkgroepen aan de slag gegaan, die na afloop een rapport publiceren met hun aanbevelingen. Op vandaag zijn op die manier 4 eindrapporten ter beschikking, waarop de verschillende overheden zich baseren bij het (complementair) uitwerken van hun beleid. De op vandaag beschikbare rapporten behandelen: 'programmatie', 'eetstoornissen', 'transitieleeftijd' en 'zorgcontinuïteit door zorgtransmissie'.

Tijdens en na de corona-pandemie hebben verschillende ministers de handen in elkaar geslagen rond de toegenomen psychische zorgnoden voor kinderen en jongeren. En dit op het hele spectrum van preventie over vroegdetectie en -interventie, tot hoog gespecialiseerde zorg voor bepaalde doelgroepen. Dat vertaalde zich onder andere in deze forse financiële investeringen:

De federale overheid heeft de mobiele crisisteams van de GGKJ-netwerken versterkt, om beter te kunnen inspelen op acute crisissituaties, en heeft de personeelsomkadering van de kinder- en jeugdpsychiatrische ziekenhuisdiensten geïntensifieerd in functie van zorgtoeleiding en zorgtransmissie. Daarnaast investeert de federale overheid in de volgende 6 werven:

1. bijkomende financiering voor het aanbod in de forensische kinder- en jeugdpsychiatrie
2. voortzetten van de bestaande liaisonteams (kinderpsychiatrische ondersteuning op pediatrie, spoeddiensten,...).
3. rechtekken van de ongelijke spreiding in dagbehandeling voor minderjarigen.
4. innovatief en flexibel investeren voor minderjarigen in de programma's crisiszorg, langdurige zorg of in uitbreiding liaison naar spoeddiensten, pediatrie (E), materniteit (M) en neonatologie (NIC).
5. Creëren van proeftuinen voor transitieleeftijd, eetstoornissen en verstandelijke beperking
6. Verbeteren en optimaliseren van de kwaliteit van de GGZ voor kinderen en jongeren (met focus op zorgcontinuïteit).

Vanuit de Vlaamse overheid hebben we complementair geïnvesteerd in de doelgroep kinderen en jongeren.

De Vlaamse overheid investeert sinds 2018 in de schoot van de netwerken geestelijke gezondheid kinderen en jongeren ruim 2,9 miljoen in het **programma Connect**, dat is gespecialiseerde vroegdetectie en -interventie ten aanzien van bepaalde kwetsbare doelgroepen. Dit om het risico op het ontwikkelen van pathologie tijdig te detecteren en te helpen voorkomen. In 2023 breiden we dit programma uit. Ook dit aanbod dient complementair te worden ontwikkeld in afstemming met de eerstelijnsconventie psychologische zorg van het RIZIV.

De **Centra voor Geestelijke gezondheidszorg** ontvangen vanuit de Vlaamse Overheid op jaarbasis een bijkomende subsidie van 4.800.000 euro die geïnvesteerd diende te worden in hun kernopdracht; gespecialiseerde diagnostiek en behandeling, met een bijzondere focus op de doelgroep kinderen en jongeren (0-23 jaar). Minstens 50% van de bijkomende financiering diende te worden ingezet op deze doelgroep.

In 2022 en 2023 ontvingen 6 CGG en vzw Eetexpert een bijkomende investering rond de problematiek van **eetstoornissen**. De sector gaf aan dat de problematiek rond eetstoornissen fors was toegenomen en dat er bijkomende expertise diende bekomen te worden om rond deze problematiek kwaliteitsvolle zorg te organiseren. Tegen eind 2023 kunnen we spreken van 6 referentie-CGG die niet alleen hun kennis en expertise kunnen delen met andere CGG en teams, maar ook een kwaliteitsvol aanbod in hun regio kunnen voorzien.

In de zorg rond **perinatale mentale gezondheid (PMG)** rolt men federaal vanuit het RIZIV een transversaal project uit. Er wordt budget vrijgemaakt om een multidisciplinair perinataal zorgtraject uit te tekenen, met specifieke aandacht voor kwetsbare vrouwen. Het gaat hierbij zowel over zorg in aanloop van de geboorte, als de zorg in de maanden erna, voor het kind en de ouders. Een transversale werkgroep van het RIZIV werkt tegen eind 2023 een langetermijnvisie uit, met een analyse van de bestaande initiatieven en de hiaten in het zorglandschap. In het kader van deze analyse werd reeds afgestemd met de deelstaten en wordt tevens rekening gehouden met de Vlaamse beleidsaanbevelingen die werden uitgewerkt door het VEN PMG (Vlaams ExpertiseNetwerk PMG).

Complementair met de federale investeringen worden op Vlaams niveau stap voor stap de beleidsaanbevelingen aangepakt uit het rapport van het VEN PMG. De Vlaamse overheid financiert regionale coördinatoren PMG, die (hiaten in) het bestaande zorgaanbod in kaart brengen. In 2023 plant de Vlaamse Overheid bijkomend de financiering van 13 VTE PMG-referentiepersonen in de CGG, voor gespecialiseerde (outreaching) zorg, expertise-ontwikkeling en -deling. In 2024 wordt het aanbod dagbehandeling en intensieve thuisbehandeling door de moeder-baby eenheden van bepaalde ziekenhuizen uitgebreid.